

שהרביצו להם מכות אכזריות הובלו למחנה שארוואר ומשם גורשו באמצע יוני לבירקנאו.
כמעט כל שרידי השואה מאיגלא עלו ארצה. היום אין יהודים באיגלא.

ביבליוגרפיה

ראיונות עם כמה מיוצאי איגלא.
Magyar-Zsido Okleveltar, Budapest, vol. VII, 1963, p. 748 ; vol. XVI, 1976, p. 103.
עדויות ב"יד ושם": 015/844 ; 015/1273 ; 015/1274.

בידעוולא

ומצאו את ר' שמואל שוכב ויגבה אחד מהגולנים את קרדומו והכהו בראשו מכה אחת ונפלה אונו עם חלק עצם מגלגלתו עד שיצא מוחו ומת מיד, ומתוך זה הרגיש הבעל הבית שגולנים באו ועד שלא פתחו דלת הבית נמלט הוא ואשתו דרך עליית דירתו, ושמו היה ר' יונה ברוולער ועשו שערוריה בכל הכפר ויצאו כל יושביו וינסו הגולנים, ומשולחי ר' צבי בשדה היה ולא ידע מכל זה וניצל ממות וצרות כספו שהיה בידו שגבה בעד היי"ש נשמרו בידו. (הועתק גם ע"י ר"י גרינואלד, מצבת קודש עמ' 12—13).

אולם ר' יונה לא היה היהודי הראשון בבידעוולא שכן כבר עשרים שנה לפני כן כבר היו יהודים בכפר זה ושמה אף לפני כן, מכל מקום בכל מפקדי היהודים בהונגריה במאה ה-18 נרשמו יהודים בבידעוולא, כדלקמן:

בשנת 1728 נרשם יהודי בשם מאיר, שהיה בעל לאשה ואב לארבעה ילדים, ברשותו היו סוס ופרה, וכן יהודי בשם שמעון, בעל לאשה ואב לשני ילדים ואף רכושו כלל סוס ופרה.

במפקד של שנת 1735 אנו פוגשים שוב יהודי בשם שמעון, בעל לאשה אך אין להם ילדים, רכושו כולל סוס ועגל ושילם 6 פלורין לשנה דמי חכירה, בעל החסות שלו הוא האציל המקומי יאנוש ווארנאגי (Varnagi) אנו פוגשים גם יהודי בשם מאיר בעל לאשה וכאן הוא אב לחמשה ילדים, הרכוש הרשום על שמו כולל שני סוסים פרה ועגל והוא משלם 4 פלורין לשנה, בעל חסותו הוא האציל אנדואס אורוס (Orosz) אין אנו יודעים אם שמעון ומאיר של 1735 זהים ליהודים באותם השמות משנת 1728, אם כן חייבים אנו לומר ששני ילדיו של שמעון נפטרו בין שני המפקדים ואילו למאיר נוסף ילד בין שני המפקדים, במפקד זה התגורר בבידעוולא יהודי שלישי בשם שאלאמון, שהיה בעל לאשה ואב לשלושה ילדים והחזיק משרת יהודי, רכושו הרשום כולל שני סוסים, פרה ושני עגלים ושילם 5 פלורין לשנה, בעל חסותו היה האציל יאנוש רישקו (Risko).
במפקד הבא שנערך בשנת 1746, כשנתיים לאחר

ולפני כן זרק מן הקרון אחד מילדיו. אך הסלובאקים תפסו אותם והסגירום למשטרה הסלובקית.

בדומה לכך המקרה של אלעזר מארקוביטש, שאף הוא הסתתר ביערות הסביבה, כשהחלו בגירוש לגיטו מאטעס-אלקא. כששה שבועות עלה בידו הדבר עד שעל עקבותיו עלה אכר שוואבי בשם יאנוש קערש שהסגירו לז'אנדרמים. אף הוא נלקח לתחנת האיסוף שבניראדהאזה, שם שהה כשבועיים ומשם גורש לאשוויץ בחודש יוני 1944. מקרה נוסף של השוחט אבראמוביטש, שהסתתר עם אשתו ושלושת ילדיו ביערות איגלא שמונה שבועות עד שמחבואם התגלה. לאחר

בידעוולא (ברותנית: Bedeval, בהונגרית: Bedahaza), כפי שנפת טעטש, על קו מסילת הברזל חוסט-סיגט, כל תושביו רותנים.

האוכלוסייה

שנה	יהודים	כלל התושבים
1768	29	—
1830	115	1243
1880	304	—
1900	—	2201
1921	—	2817
1930	444	3072
1941	—	3438

היהודים הראשונים

היהודי הראשון ממארמארוש הנזכר בספרות ישראל הוא ר' יונה מכפר בידעוולא, שנזכר בזכרונותיו של ר' דוד מבוליחוב (ברלין תרפ"ב) עמ' 51 בזה"ל: "ויצאתי לסחור בראשונה לארץ הגר עם י"ש ודגים מלוחים הערינג וכמה מיני בשמים ושעוה עם שאר הצטרכות בערים קטנות וכפרים שבגליל מראה-מארוש שבמדינת אונגאריין, ומכרתי כל הסחורות בעד מזומנים, רק היין שרף הוכרתי ליתן בהקפה לאיש בטוח על כמה חדשים. וקודם חג השבועות (שנת תק"ד 1744) שלחתי את משולחי ר' הערש נעחית... לגבות את חובי בעד היי"ש שנתתי בהקפה. וקיבל כל הסכום המעות בעד היי"ש. ובחזירתם עמדו בכפר בידעוולא הסמוך לעיר סיגאד (סיגט) לשבות את יום השבת, ואחרי סעודת ליל שבת יצאו אלו השני אורחים לשכב לפני החלונות תחת גג הבית שלפני הפתח ומשם צפה משולחי ר' הירש וראה אש בוערת בשדה שהציתה הרועה סוסים. ונשאר ר' שמואל הנ"ל (שבא יחד עם ר' הירש לבידעוולא) על משכבו לפני פתח הבית בעצמו והנה באו כמה ערלים שודדי לילה גולנים